

Warszawa

12.10.2006

r.

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Obywatelskich

dr Janusz KOCHANOWSKI

RPO-542349-VI/06/AB

00-090 Warszawa Tel. centr. 0-22 551 77 00
Al Solidarności 77 Fax 0-22 827 64 53

Pan
Marek Jurek
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej
WARSZAWA

Wielce Szanowny Panie Marszałku,

1. W dniu 20 lipca 2006 r. w Londynie została podpisana nowa Konwencja między Rzeczpospolitą Polską a Zjednoczonym Królestwem Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej w sprawie unikania podwójnego opodatkowania i zapobiegania uchylaniu się od opodatkowania w zakresie podatków od dochodu i od zysków majątkowych, która zastąpi dotychczas obowiązującą umowę między Rządem Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej a Rządem Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Północnej Irlandii w sprawie zapobieżenia podwójnemu opodatkowaniu w zakresie podatków od dochodu i zysków majątkowych, podpisaną w Londynie dnia 16 grudnia 1976 r. (Dz.U. z 1978 r. Nr 7, poz. 20). Konwencja uchroni obywateli polskich pracujących w Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej od nadmiernego opodatkowania w Polsce.

Jak niewątpliwie Panu Marszałkowi wiadomo w zawartych przez Polskę umowach o unikaniu podwójnego opodatkowania stosowane są dwie metody eliminacji podwójnego opodatkowania: proporcjonalnego odliczenia i wyłączenia z progresją.

W przypadku metody proporcjonalnego odliczenia: dochód uzyskany za granicą podlega w Polsce opodatkowaniu. Nawet jeśli jest to jedyny dochód, podatnik jest zobowiązany do złożenia w Polsce zeznania rocznego i obliczenia podatku od tego dochodu, a w przypadku uzyskania również w Polsce dochodu - od sumy dochodów polskiego i zagranicznego. Na poczet polskiego podatku podatnik zalicza proporcjonalnie podatek zapłacony za granicą.

Natomiast przyjęcie metody wyłączenia z progresją powoduje, że uzyskany za granicą dochód jest zwolniony z opodatkowania w Polsce, a jedynie do opodatkowania dochodów osiągniętych w Polsce stosuje się stawkę podatku obliczoną dla całości dochodu (polskiego i zagranicznego). Podatnik, który uzyskał wyłącznie dochody n.p. z pracy najemnej wykonywanej za granicą, nie jest w Polsce zobowiązany do złożenia zeznania i zapłacenia podatku.

Umowa z dnia 16 grudnia 1976 r. przewiduje metodę proporcjonalnego odliczenia, której stosowanie do wynagrodzeń - w wielu przypadkach o najniższej wysokości - uzyskanych przez polskich obywateli pracujących w Wielkiej Brytanii powoduje nadmierne obciążenie polskim podatkiem. Przy obliczeniu polskiego podatku nie są przy tym uwzględniane rzeczywiste koszty utrzymania, które osoby te muszą ponieść w związku z zamieszkiwaniem na terenie Wielkiej Brytanii i dojazdami do Polski, ani składki na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne, pobierane od tych wynagrodzeń - mimo ujednoczenia w Unii Europejskiej zasad tych ubezpieczeń.

Tak więc podstawową zmianą - w porównaniu do umowy z 16 grudnia 1976 r. - jaką wprowadza Konwencja jest zastąpienie w jej art. 22 („Unikanie podwójnego opodatkowania”) dotychczas stosowanej metody proporcjonalnego odliczenia metodą wyłączenia z progresją.

Stosownie do art. 28 Konwencja wejdzie w życie w dniu późniejszej notyfikacji i w Polsce będzie miała zastosowanie do dochodu osiągniętego w dniu 1 stycznia lub po tym dniu w roku kalendarzowym następującym po roku wejścia w życie. Warunkiem wejścia w życie Konwencji jest jej ratyfikacja (art. 12 ust. 2 ustawy z dnia 14 kwietnia 2000 r. o umowach międzynarodowych - Dz.U. Nr 39, poz. 443 z późn. zm.) i dokonanie dyplomatycznej wymiany not.

Wszyscy obywatele polscy, którzy podjęli - lub zamierzają podjąć - pracę w Wielkiej Brytanii oczekują od polskich władz zakończenia procesu ratyfikacyjnego w czasie, który pozwoli na stosowanie Konwencji do dochodów uzyskanych od 1 stycznia 2007 r. Sejmowi Rzeczypospolitej Polskiej został przedstawiony projekt ustawy o ratyfikacji Konwencji (druk sejmowy z dnia 6 września 2006 r. nr 942).

Zwracam się zatem do Pana Marszałka z prośbą o przyspieszenie procesu uchwalenia ustawy ratyfikacyjnej, bez której wejście w życie Konwencji jest niemożliwe.

2. Jednocześnie pragnę zwrócić uwagę Pana Marszałka, że wejście w życie Konwencji nie rozwiązuje problemu nadmiernego - nieuwzględniającego rzeczywistych bardzo wysokich kosztów utrzymania - opodatkowania w Polsce

wynagrodzeń za pracę wykonywaną w 2006 r. w Wielkiej Brytanii przez obywateli polskich. Złagodzenie obciążenia podatkowego dochodów uzyskanych w 2006 r. przez polskich obywateli pracujących nie tylko w Wielkiej Brytanii, lecz również w innych państwach przewiduje rządowy projekt ustawy o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych oraz o zmianie niektórych innych ustaw (druk sejmowy nr 732 z 26 czerwca 2006 r.). Zawiera on propozycję zmiany art. 21 ust. 1 pkt 20 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych. Przepis ten - w aktualnie obowiązującym brzmieniu - zwalnia od podatku część dochodów osób, przebywających czasowo za granicą i uzyskujących dochody ze stosunku pracy, z wyjątkiem wynagrodzenia uzyskiwanego przez członka służby zagranicznej, w wysokości stanowiącej równowartość diety z tytułu podróży służbowych poza granicami kraju, określonej w przepisach w sprawie wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej poza granicami kraju, za każdy dzień, w którym była wykonywana praca, przy czym zwolnienie dotyczy dochodów nieprzekraczających rocznie równowartości trzydziestu diet.

W projekcie zaproponowane zostało zwolnienie od podatku części przychodów osób przebywających czasowo za granicą i uzyskujących przychody ze stosunku pracy, za każdy dzień pobytu za granicą, w którym podatnik pozostawał w stosunku pracy, w kwocie odpowiadającej 30 % diety, określonej w przepisach w sprawie wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej poza granicami kraju, z zastrzeżeniem ust. 15.

Projekt zawiera propozycję stosowania powyższych zmian do dochodów uzyskanych od dnia 1 stycznia 2006 r.

Zdaję sobie sprawę z trudności związanych z możliwościami budżetu państwa na 2007 rok. Jednakże obywatele polscy - pracujący zarówno w Wielkiej Brytanii, jak i w innych niż Wielka Brytania państwach Unii Europejskiej - oczekują od władz polskich zrozumienia dla ich sytuacji materialnej i zmniejszenia lub w ogóle zniesienia obciążenia dochodów uzyskanych z pracy najemnej lub działalności gospodarczej wykonywanej za granicą. Wśród osób, które podjęły pracę za granicą znaczącą grupę stanowią ci, którzy w Polsce pozostawali bez pracy nie z własnej winy. Wyjazd w poszukiwaniu pracy stanowił dla nich życiową konieczność -jedyną realną szansę zapewnienia środków utrzymania dla siebie i rodzin.

W tych okolicznościach zwracam się do Pana Marszałka również o przyspieszenie prac na projektem rządowym ustawy zmieniającej ustawę o podatku dochodowym od osób fizycznych.

3. Ubocznie pozwalam sobie zauważyć, że osoby zainteresowane oceniają proponowaną zmianę ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz.U. z 2000 r. Nr 14, poz. 176 z późn. zm.), także jako niesprawiedliwą i naruszającą konstytucyjną zasadę równości. Nie będzie dla nich bowiem zrozumiałe, jakie względy spowodowały przyjęcie zwolnienia 30% diety za każdy dzień pobytu za granicą, a nie jej całości lub 50% czy 70%. Osoby zainteresowane pamiętają, że wejście w życie z dniem 1 stycznia 2004 r. ustawy z 12 listopada 2003 r. o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 202, poz. 1956 z późn. zm.) w znacząco niekorzystny sposób zmieniło sytuację podatkową osób pracujących za granicą. Zostało to spowodowane uchyceniem w art. 21 ust. 1 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych punktu 81 przewidującego zwolnienie od podatku dochodów osób fizycznych przebywających czasowo za granicą, wydatkowanych na zakwaterowanie oraz zmianą punktu 20 przewidującego - do końca 2003 r. - zwolnienie od podatku dochodów m. in. ze stosunku pracy otrzymywanych przez osoby, na których ciążył nieograniczony obowiązek podatkowy, przebywające czasowo za granicą w wysokości odpowiadającej równowartości diet obliczonych za okres, w którym była wykonywana praca. Zwolnienie zostało ograniczone do dochodów nieprzekraczających rocznie równowartości trzydziestu diet z tytułu podróży służbowych poza granicami kraju.

Niezadowolenie obywateli polskich pracujących w innych niż Wielka Brytania państwach Wspólnoty Europejskiej zwiększy świadomość, że z jednej strony władze polskie podjęły renegocjacje umowy polsko-brytyjskiej, a z drugiej nadal pozostają w mocy inne umowy z państwami Wspólnoty, w których podejmują pracę polscy obywatele, przewidujące metodę proporcjonalnego odliczenia. W takiej sytuacji są m. in. obywatele polscy pracujący w Austrii, Holandii czy Belgii.

Takie rozwiązania podatkowe zachęcają w istocie do podjęcia decyzji o stałej emigracji. Wprawdzie rezygnacja z opodatkowania wynagrodzeń uzyskiwanych za granicą zmniejszy dochody budżetu państwa, jednak pamiętać należy, że warunkiem uzyskania tych dochodów jest zapłacenie przez zainteresowanych należnego podatku. Jeśli będzie ona dla nich nadmiernym i niesprawiedliwym obciążeniem - po prostu nie zapłacą go.

Łączę wyrazy szacunku

/-/

Warszawa, 12.10.2006 r.

RPO-542349-VI/06/AB

Notatka służbowa

Skrót dla prasy.

W dniu 12 października 2006 r. Rzecznik Praw Obywatelskich zwrócił się do Marszałka Sejmu z prośbą o przyspieszenie procesu uchwalenia ustawy o ratyfikacji Konwencji między Rzeczpospolitą Polską a Zjednoczonym Królestwem Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej w sprawie unikania podwójnego opodatkowania i zapobiegania uchylaniu się od opodatkowania w zakresie podatków od dochodu i od zysków majątkowych, podpisanej w Londynie 20 lipca 2006 r. Projekt ustawy ratyfikacyjnej został przedstawiony Sejmowi (druk z 6 września 2006 r. nr 942).

Konwencja zastąpi dotychczas obowiązującą umowę między Rządem Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej a Rządem Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Północnej Irlandii w sprawie zapobieżenia podwójnemu opodatkowaniu w zakresie podatków od dochodu i zysków majątkowych, podpisaną w Londynie dnia 16 grudnia 1976 r. (Dz. U. z 1978 r. Nr 7, poz. 20). Podstawową zmianą - w porównaniu do umowy z 16 grudnia 1976 r. - jaką wprowadza konwencja jest zastąpienie w jej art. 22 („Unikanie podwójnego opodatkowania”) stosowanej zgodnie z umową metody proporcjonalnego odliczenia metodą wyłączenia z progresją. Zmiana metody eliminacji podwójnego opodatkowania spowoduje wyłączenie w Polsce spod opodatkowania wynagrodzeń za pracę najemną wykonywaną przez polskich obywateli w Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej.

Rzecznik podniósł, że wszyscy obywatele polscy, którzy podjęli - lub zamierzają podjąć - pracę w Wielkiej Brytanii oczekują od polskich władz zakończenia procesu ratyfikacyjnego w czasie, który pozwoli na stosowanie konwencji do dochodów uzyskanych od 1 stycznia 2007 r.

Nadto Rzecznik Praw Obywatelskich zwrócił się z prośbą o przyspieszenie prac na projektem rządowym ustawy o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych oraz o zmianie niektórych innych ustaw (druk sejmowy nr 732 z dnia 26 czerwca 2006 r.), zawiera on bowiem propozycję zmiany art. 21 ust. 1 pkt 20 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, której wprowadzenie złagodzi obciążenie podatkowe dochodów uzyskanych w 2006 r. przez polskich obywateli pracujących nie tylko w Wielkiej Brytanii lecz również w innych państwach,

z którymi Polska zawarła umowy przewidujące eliminację podwójnego opodatkowania metodą proporcjonalnego odliczenia lub z którymi Polska nie zawarła takich umów.

Rzecznik stwierdził, że obywatele polscy pracujący za granicą oczekują od władz polskich zrozumienia dla ich sytuacji materialnej i zmniejszenia lub w ogóle zniesienia obciążenia dochodów uzyskanych z pracy najemnej lub działalności gospodarczej wykonywanej za granicą.

Rzecznik zauważył, że należy spodziewać się, iż osoby zainteresowane ocenią proponowaną zmianę ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych także jako niesprawiedliwą i naruszającą konstytucyjną zasadę równości. Nie będzie dla nich bowiem zrozumiałe, jakie względy spowodowały przyjęcie zwolnienia 30 % diety za każdy dzień pobytu za granicą, a nie jej całości lub 50 % czy 70 %. Podatnicy pamiętają, że wejście w życie z dniem 1 stycznia 2004 r. ustawy z 12 listopada 2003 r. o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 202, poz. 1956 z późn. zm.) w znacząco niekorzystny sposób zmieniło sytuację podatkową osób pracujących za granicą, co zostało spowodowane uchYLENIEM w art. 21 ust. 1 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych punktu 81 przewidującego zwolnienie od podatku dochodów osób fizycznych przebywających czasowo za granicą, wydatkowanych na zakwaterowanie oraz zmianą punktu 20 przewidującego - do końca 2003 r. - zwolnienie od podatku dochodów m. in. ze stosunku pracy otrzymywanych przez osoby, na których ciążył nieograniczony obowiązek podatkowy, przebywające czasowo za granicą w wysokości odpowiadającej równowartości diet obliczonych za okres, w którym była wykonywana praca.

Sporządziła:

/-/mgrStanisławaBłachowska

Główny Specjalista